

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola Oleška, okres Kolín

Nučická 103, 281 62 Oleška

Identifikátor školy: 600 045 561

Termín konání orientační inspekce: 17. - 18. duben 2001

Čj.	032 74/01-2050
Signatura	oc1bu127

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Oleška, okres Kolín, je od letošního školního roku jednotřídní základní školou, kterou navštěvuje celkem 13 žáků prvního až třetího ročníku. Součástí školy je školní družina, do které jsou zapsáni všichni žáci školy. V současné době se 12 žáků stravuje ve školní jídelně bez vlastní kuchyně, obědy se do školy dovážejí z místní mateřské školy.

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola (MŠMT ČR čj. 16 847/96-2) a úprav a doplňků tohoto programu (MŠMT ČR čj. 25 018/98-22).

Do školy nebyli integrováni žádní zdravotně postižení žáci.

Ředitel školy je ve funkci druhý školní rok. Škola nemá právní subjektivitu.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk, matematika, prvouka

Sledovaným předmětům je věnován předepsaný počet hodin týdně. Členění učiva do jednotlivých ročníků se řídí časově-tematickými plány, které odpovídají učebním osnovám a byly koordinovány s plány prvního až třetího ročníku Základní školy Kostelec nad Černými lesy, do níž odchází po absolvování ročníků v Základní škole Oleška většina žáků. Aktuální obsah sledovaných vyučovacích hodin českého jazyka a matematiky a zápisy v třídní knize těmto plánům odpovídaly, o plnění osnov prvouky není možné jednoznačně rozhodnout, protože zápisy jsou často nekonkrétní a probírané učivo je tematicky pro všechny tři ročníky společné. Bezprostřední příprava učitelů na výuku byla po obsahové a materiální stránce promyšlená, ale méně důkladná ve volbě metod práce s ročníkovými skupinami. Dlouhodobé plánování a aktuální příprava byly hodnoceny jako průměrné.

Výuka je zajišťována dvěma učiteli (včetně ředitele školy). Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti k výuce žáků prvního stupně splňuje ředitel, sedm hodin učí vychovatelka školní družiny. Personální zajištění výuky má průměrnou úroveň.

Prostorové podmínky pro výuku jsou vynikající. Ve škole jsou tři učebny. Jedna z nich byla vhodně upravena jako tělocvična, dlouholetý problém školy s výukou tělesné výchovy tím byl vyřešen. Další slouží školní družině. V jedné probíhá vlastní výuka. Všechny učebny jsou vhodně vybavené, ve třídě jsou lavice různých velikostí, didaktická technika (zpětný projektor, audiotechnika), v prostorách školní družiny je k dispozici videotechnika. Žáci užívají vhodné (povolené) učebnice, doplňované v některých předmětech pracovními sešity. Škola velmi postrádá kopírovací stroj, který by mohl být efektivně využíván k množení různých materiálů pro práci ročníkových skupin. Pro výuku matematiky měl učitel materiály tohoto typu zpracované ručně. Prostředí celé školy je pro žáky podnětné, ve třídě jsou některé nástěnné materiály k výuce. Výukové prostory odpovídají psychohygienickým zásadám. Materiální a psychohygienické podmínky pro výuku jsou velmi dobré.

Organizačně byla lépe zvládnuta výuka v ročníkových skupinách v českém jazyce a matematice, slabší úroveň měly z tohoto pohledu hodiny prvouky. V těchto sledovaných hodinách nebyl zcela jasný cíl, kterého by mělo být dosaženo v jednotlivých ročnících, nebylo příliš zřejmé diferencování výběru, sledu a množství informací a náročnosti učiva. Při výuce všech sledovaných předmětů byly nejčastěji užívány různé formy frontální výuky a samostatná práce žáků, nejčastěji písemná, využívaná zejména ve fázi procvičování. V hodině matematiky byl vhodně využit zpětný projektor, při výuce prvouky karty k tematickým celkům *Příroda a Život v přírodě*, které dobře posloužily ke skupinové práci dvojic. Organizace výuky většinou

umožňovala žákům pracovat individuálním tempem. Část vyučovacího času nebyla využita efektivně (prostojí rychlejších jednotlivců), zásoba pracovních materiálů pro jejich další samostatnou činnost nebyla dostatečná. Z hlediska organizace výuky, použitých metod a forem práce byly zhlédnuté hodiny hodnoceny jako hodiny průměrné.

Jen velmi málo bylo ve sledovaných hodinách zaznamenáno užití vstupních motivačních metod (motivace však probíhá v úvodu vyučovacího dne). Poměrně málo byli žáci v těchto hodinách hodnoceni, klasifikován nebyl nikdo. Při sledované výuce byly běžně užívány motivační výzvy, v rámci možností byly zdůrazňovány mezipředmětové souvislosti učiva. Častým jevem byla pochvala. Některé projevy žákovské aktivity však byly zbytečně chápány jako projev nekázně. Pozitivním je zjištění, že otázky, které byly žákům učiteli kladeny, nebyly zaměřeny pouze na pamětní zvládnutí učiva, ale také na porozumění. Frontální prověřování znalostí v hodinách prvouky bylo částečně roztržité a samoúčelné. Při řešení úkolů (zejména při samostatné práci) byla žákům učiteli poskytována rada a pomoc. Často bylo s jednotlivými žáky pracováno individuálně. Účinnost motivace a způsoby hodnocení žáků při výuce byly hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

Žáci různých ročníků se vzájemně respektují, při práci se neruší, akceptují dohodnutá pravidla chování. Při sledované výuce byly jen málo rozvíjeny komunikativní schopnosti žáků. Žákovské odpovědi se zpravidla omezovaly na jedno slovo, žáci většinou hovoří potichu, bez důrazu, někteří nejistě. Učitelé je svými dotazy nepodněcovali k širšímu vyjádření, k rozvíjení myšlenek, které byly obsahem odpovědí. Při výuce nedošlo k žádným nežádoucím projevům v chování žáků. Psychosociální podmínky výuky (pozitivní vztahy mezi učiteli a žáky, prostředí bezpečí, důvěry, přiměřená tolerance, hezké vztahy mezi dětmi) jsou velmi příznivé. Při výuce po obědě bylo patrné, že žákům chybí větší relaxační přestávka (únava, nesoustředěnost). Četnost negativních a pozitivních zjištění v oblasti interakce a komunikace ve třídě byla téměř v rovnováze.

Hodnocení kvality vzdělávání ve sledované skupině předmětů

Kvalita vzdělávání (podmínky a průběh výuky) byla hodnocena stupněm průměrný.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Prioritním, zásadním úkolem je zachování školy v obci. Škola se proto snaží zajistit pro své žáky prakticky celodenní péči, na níž se v odpoledních hodinách podílí školní družina. Přesto jsou vyhlídky do budoucích let pesimistické, protože do školy přichází stále méně a méně žáků. Pro příští školní rok byli do prvního ročníku zapsáni pouze čtyři žáci, rodiče tří z nich požádali o odklad školní docházky. Rozhodnutí ředitele o odkladech nejsou v současné době dosud administrativně ukončena. Ředitel jedná se zřizovatelem a referátem školství Okresního úřadu Kolín o organizaci školy v příštím školním roce. Plánuje, že škola nebude mít první ročník, bude však i nadále jednotřídní, s druhým, třetím a čtvrtým ročníkem. Zřizovatel (podle sdělení ředitele školy) podal pro příští školní rok žádost o výjimku z počtu žáků prostřednictvím referátu školství Okresního úřadu Kolín na MŠMT ČR. Pokud by počet žáků zůstal nezměněn, nebyla by tato výjimka nutná.

Nejistá existence školy se částečně promítá do vybavování školy moderní didaktickou technikou, ale o školní budovu zřizovatel pečuje dobře. Škola dostala novou omítku, opraveny jsou střecha budovy a kotel ústředního topení. Plánované práce se týkají zejména úprav

školního dvora a zahrady, aby je bylo možné využívat k relaxačním přestávkám a k odpoledním činnostem školní družiny. Vybavení školní družiny postupně také dosluhuje, finanční prostředky na obnovu se nedostávají, přestože se škola snaží zajistit si je sběrem starého papíru a plastů.

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola, postupně od roku 1996 na tento program přešly všechny ročníky. Učební plán jednotlivých ročníků je dodržen. Základní vzdělávací nabídka není žádným způsobem rozšiřována, různé zájmové aktivity probíhají ve školní družině.

Výchovně vzdělávací činnost školní družiny probíhá formou odpočinkových a zájmových činností, žákům je poskytována pomoc při přípravě na vyučování. Program činnosti byl ředitelem schválen.

Dlouhodobé koncepční záměry ani roční plán práce nebyly v písemné podobě předloženy. Nelze doložit účast ostatních pracovníků školy, rodičů žáků či zřizovatele na stanovování koncepčních záměrů a priorit (např. pomocí zápisů z jednání pedagogické rady či ze schůzek s rodiči apod.). Ředitel školy je podle svého sdělení členem rady obecního zastupitelstva a zájmy školy v obci prosazuje osobně.

Vzhledem k velikosti a podmínkám školy byla kvalita, rozsah a účelnost plánování hodnocena stupněm průměrný.

Organizování

Organizace školy je velmi jednoduchá, jedna třída s žáky tří ročníků (dva žáci v prvním, šest žáků ve druhém a pět žáků ve třetím ročníku), jedno oddělení školní družiny, školní jídelna bez kuchyně. Výuku zajišťuje ředitel a vychovatelka (má se zaměstnavatelem uzavřené dvě pracovní smlouvy, ředitel rozvrhem stanovil pro obě činnosti pracovní doby). Provozní úsek tvoří pouze jedna pracovnice, která vykonává ve škole úklid a další „školnické“ práce a zároveň dováží a vydává obědy. Ředitel zajišťuje v zimním období osobně práci topiče. Podle jeho vyjádření a vzhledem k minimální velikosti pracovního úvazku (0,1) údajně nedochází k překrývání obou pracovních činností (učitel, topič). Zaměstnavatel nestanovil rozpis pracovní doby, v níž má být činnost topiče vykonávána. Školní družina je v provozu denně od 11:35 do 15:35. Celou provozní dobu využívá průměrně pět žáků, tři tráví v družině pouze čas do odjezdu autobusů (jen 25 minut). Ranní provoz ani prázdninová činnost školní družiny se nekonají.

V povinné dokumentaci školy byly zjištěny následující nedostatky:

- v třídních výkazech a v katalogových listech nejsou uvedeny učební dokumenty, podle nichž se žák učí,
- zápisy v třídních knihách jsou málo konkrétní, nelze podle nich vytvořit jednoznačný závěr o plnění či nedodržení osnov,
- školní řád sice obsahem odpovídá § 15 vyhlášky o základní škole, ale je velmi stručný, málo konkrétní, některé formulace jsou sporné; neupravuje organizaci školní družiny, zvláštní vnitřní řád pro družinu předložen nebyl,
- předložený rozvrh hodin je narušován ve dnech pondělí, úterý a středa tím, že mezi čtvrtou a pátou vyučovací hodinou je podáván oběd, přestávka na oběd netrvá předepsaných šedesát minut, ale je kratší (nejčastěji třicetiminutová), začátek páté vyučovací hodiny není přesně stanoven; k této organizační úpravě nemá ředitel školy povolenou výjimku z § 9 odst. 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k odjezdům autobusů dojíždějících žáků by tato výjimka při

správné organizaci vyučovacího dne nebyla ani nutná,

- záznamy z jednání pedagogické rady jsou vedeny, od převzetí školy stávajícím ředitelem je pedagogická rada svolávána čtyřikrát ročně, před zahájením školního roku se koná provozní porada, z níž není pořizován žádný zápis; zápisy jsou velmi stručné, neobsahují důležité informace o projednávání závažných úkolů či problémů (plánování, organizování, výsledky kontrol, nová legislativa, metodické pokyny apod.),
- není zavedena kniha úrazů, čímž je porušen § 38a odst. 1h zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Povinná dokumentace školní družiny je vedena bez zásadnějších nedostatků.

Ředitel školy v loňském školním roce rozhodl o dvou odkladech školní docházky. Vydaná rozhodnutí měla několik formálních nedostatků. Protože ve škole není veden jednací protokol (kniha přijaté a odeslané pošty), nebylo možné doložit, že tato rozhodnutí byla doručena zákonným zástupcům včas a prokazatelně. Záznam o osobním převzetí na kopiích rozhodnutí také chybí.

Ve škole je pedagogická rada jediným poradním orgánem, což je vzhledem k typu a velikosti školy postačující.

Informace uvnitř školy jsou předávány převážně verbálně, prakticky denně. Pokud je do školy zvnějšku zaslán nějaký informační materiál, je všem pracovníkům předán k prostudování. Zprávy o průběhu a výsledcích vzdělávání žáků jsou jejich zákonným zástupcům sdělovány v prvním a druhém ročníku prostřednictvím žakovských notýsků, ve třetím ročníku žakovských knížek. Většina rodičů si přichází denně pro své děti do školní družiny a je proto s nimi možné bezodkladně projednávat případné problémy. V průběhu školního roku jsou také svolávány třídní schůzky, některé jsou organizovány netradičně (přátelské posezení, prohlídka školy, ...). Celoročně mají rodiče žáků do školy a do výuky volný přístup.

Ředitel školy vydal za loňský školní rok Výroční zprávu. Její obsah není zcela v souladu s § 17 e zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Porušeny jsou zejména: odst. 2b (není uvedena schvalovací doložka MŠMT ČR užívaného vzdělávacího programu), odst. 2c (nejsou uvedeny přehledné údaje o kvalifikaci, praxi, způsobilosti pracovníků), odst. 2d (nejsou uvedeny údaje o přijímacím řízení a o zařazování žáků), odst. 2e (nejsou uvedeny přehledné údaje o výsledcích vzdělávání žáků). Zpráva se zabývá zejména charakteristikou školy a mimoškolními aktivitami. Částečně, ale jen velmi obecně, je analyzována práce školy. Úroveň zpracování je pouze vyhovující.

Ředitel školy nedoložil, že byly žákům prvního ročníku poskytnuty základní školní potřeby v hodnotě 200,- Kč na žáka.

Při hodnocení kvality organizačního uspořádání školy a informačních systémů byla zaznamenána řada organizačních a administrativních nedostatků a několikrát porušení obecně závazných právních předpisů. Úroveň byla proto hodnocena jako pouze vyhovující.

Vedení a motivování pracovníků

Podle ústně dohodnuté pracovní náplně vykonávají všichni pracovníci školy své pracovní povinnosti. Ředitel svým podřízeným ponechává volnost pro uplatnění vlastní tvořivosti a iniciativy, k vedení a motivování pracovníků využívá pouze možnosti finančního ohodnocení a přesvědčování. Nedostatky byly zaznamenány ve vedení nekvalifikované pracovnice, která neměla k dispozici ani základní učební dokumenty a obsah výuky se odvíjel jen od využívaných učebnic.

Ředitel nemá vytvořen systém pravidelného hodnocení pracovníků, který by bylo možné posoudit, nejsou stanovena a v poradě pracovníků projednána žádná kritéria pro hodnocení.

V rozsahu a efektivnosti vedení a motivování pracovníků byla zaznamenána citelně slabá místa.

Kontrolní mechanismy

Jednoduchá organizační struktura školy umožňuje denní vnitřní kontrolu. Hospitační činnost ředitele školy je zapsána ve třídní knize i v přehledu výchovně vzdělávací práce školní družiny (celkem šest hospitací). Jiným způsobem (hospitačními záznamy) nemohl ředitel tuto činnost prokázat, nebylo tudíž možné posoudit vhodnost doporučovaných opatření a úroveň vedení nekvalifikované pracovnice. Při rozboru vyučovací hodiny, kterou ředitel sledoval společně se školní inspektorkou, prokázal, že umí vystihnout a dobře pojmenovat pozitivní i negativní jevy. Z kontrol provozní pracovnice nebyly při inspekci k dispozici žádné výstupy.

Ve škole není zaveden žádný systém pravidelného celkového sebehodnocení. Informace o úspěšnosti bývalých žáků na následných školách jsou získávány spíše náhodně.

Vzhledem k velikosti školy byly rozsah a účinnost kontrolní činnosti hodnoceny jako průměrné.

Hodnocení kvality řízení

V řízení se objevila citelně slabá místa, jeho úroveň je pouze vyhovující.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- rozhodnutí o zařazení do sítě škol k 1999-01-01
- třídní kniha ze šk. r. 2000/2001, třídní knihy z předchozího roku
- třídní výkazy a katalogové listy
- Vnitřní řád školy (ze dne 2000-09-01)
- rozvrh hodin
- záznamy z pedagogických rad
- kopie personální dokumentace vedené zaměstnavatelem
- Výroční zpráva - ZŠ Oleška - 1999/2000
- rozhodnutí ředitele školy o odkladech školní docházky pro rok 2000/2001
- předinspekční dokumentace ČŠI vyplněná ředitelem školy
- hospitační záznamy z kontrolních hospitací ČŠI

ZÁVĚR

Celkové hodnocení kvality vzdělávání ve sledovaných předmětech bylo průměrné.

Řízení školy bylo celkově hodnoceno stupněm pouze vyhovující. Nejslabšími místy jsou organizování, vedení a motivování pracovníků a jejich kontrola. Několikrát porušení obecně závazných právních předpisů (zejména vztahujících se k organizaci výchovně vzdělávací činnosti školy a školní družiny) a další organizační a administrativní nedostatky, chybějící důsledné vedení učitelky bez odborné a pedagogické způsobilosti, to vše svědčí o tom, že tyto řídicí oblasti ředitel podcenil.

Ředitel neprokázal, že byly žákům prvního ročníku školou zdarma poskytnuty základní školní potřeby v hodnotě 200,- Kč na žáka.

S přihlédnutím k velikosti a typu školy, která poskytuje svým žákům pěkné a vstřícné prostředí, příznivé pro jejich klidnou a bezproblémovou adaptaci na školní práci (zpravidla v místě jejich bydliště), byla Základní škola Oleška, okres Kolín, zařazena po celkovém zhodnocení mezi školy průměrné.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Zdeňka Fadrná

.....

V Kutné Hoře dne 23. dubna 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. dubna 2001

Razítko

Ředitel školy

Podpis

Mgr. Tomáš Kuba

.....

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Okresní úřad, referát školství, Kolín	2001-05-15	032 81/01-2050
Obec Oleška, 281 62 Oleška 1:	2001-05-15	032 82/01-2050

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2001-05-09	032 41/01-2050	v příloze